

Norsk Nevropsykologisk Forening

Nevropsykologen som lagspiller

– Arbeidet som nevropsykolog er spennende og givende. Man spiller på lag med andre faggrupper for å øke livskvaliteten til personer med mange funksjonshemninger. Det sier Sverre Andresen. Han arbeider som nevropsykolog ved Spesialsykehuset for epilepsi i Bærum, og deltar i teamet som utreder pasienter som er aktuelle for kirurgiske inngrep i hjernen for å fjerne det epilepsigivende området.

Foto: Karl Braanaas

De nevropsykologiske undersøkelsene skal gi kunnskap om funksjonen i hjernen til akkurat denne personen, slik at det operative inngrepet kan gjennomføres uten å påføre pasienten vesentlige tilleggsproblemer. – Det er for eksempel av avgjørende betydning å kjenne lokaliseringen av språkfunksjoner og hukommelseslagring, understreker Andresen. – I forhold til denne problemstillingen er nevropsykologenes kompetanse av stor betydning.

– Driver du også behandling?

– Innenfor rammen av relativt kortvarige utredningsopphold blir det i mindre grad mulig å drive tradisjonell psykoterapeutisk virksomhet. Vår oppgave er først og fremst å gjøre en fagmessig og grundig utredning og bidra med innsikt som kan hjelpe nettverket rundt pasienten, som familie, skole og PPT, til å gi god støtte og riktig behandling når han eller hun kommer tilbake til sitt lokalmiljø. Det blir viktig å formidle resultatene av utredningen på en konstruktiv måte, og legge vekt på pasientens ressurser.

Andresen poengterer at en bred psykologisk kompetanse er nødvendig og verdifull nettopp i gjennomtenkningen og planleggingen av pasientens tilværelse etter sykehusoppholdet. – Innsikt i sosiale systemer og organisasjoner, men ikke minst kunnskap om reaksjoner ved krise, om å kunne møte følelser som sorg, skam og sinne, er svært viktig.

Kunnskap gir håp

– Vi treffer familier i krise, fortsetter Andresen. – Noen har fått barn med store hjerneskader. Andre har pårørende med skader som har ført til store endringer i personligheten. «Vi kjenner igjen stemmen hans, men han er likevel en annen,» fortviler de. Vi forsøker å formidle kunnskap og forståelse til pasienten, til pårørende og øvrig nettverk.

Nevropsykologiske funksjonsforstyrrelser er ofte «usynlige funksjonshemninger. Som en illustrasjon trekker nevropsykologen frem personer med frontal hjerneskade. – En slik person vil ha problemer med overordnet atferd. Motorikk, språk og oppfatningsevne kan være intakt, og tilsynelatende fungerer pasienten normalt. Men ved frontale funksjonsforstyrrelser vil ofte evnen til å ta initiativ, til planlegging, impulsstyring og til å motivere seg, være de funksjonene som er hardest rammet. Slike symptomer skaper mye negativitet hos omgivelsene, og personen beskrives ofte i moralske termer, som giddeless og lat. Da blir det viktig å formidle at dette er kjerneproblemer nettopp ved denne typen forstyrrelser, og skape rom for konstruktive tiltak i stedet for avvisning og negativitet. Gode lokale nettverk er helt avgjørende. Nevropsykologene på sykehuset spiller en viktig rolle i det tverrfaglige behandlingsteamet med å utvikle og styrke pasientens omgivelser.

Utfordringer

– Nevropsykologien er et spennende arbeidsområde, og kunnskapen om hjernens funksjon er i stor utvikling, sier Andresen. – Man får anledning til å spille på lag med andre faggrupper. Det er selvsagt en stor vitamininnsprøytning når vellykket kirurgi kan fjerne en mangeårig lidelse. Men det er minst like verdifullt når man kan bidra med noe som kan øke livskvaliteten til personer med varige funksjonshemninger. Det er en stor utfordring for oss alle å bidra til at denne omsorgen får sin riktige plass i den helsereformen som nå foregår.